

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 81'243-057.875:378.147.091.33-027.22

DOI <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.21>

Вдосконалення навичок говоріння англійською мовою у вищій школі

Сапон-Аблязова Любов Василівна

Викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування Національний університет харчових технологій вул. Володимирська, 68, Київ, Україна
orcid.org/1D0009-0009-8735-9334

Прийнято: 18. 06. 24 | Опубліковано: 29. 06. 24

***Анотація.** Метою статті є представлення практичного досвіду та методичних рекомендацій у проведенні міні-презентацій, як навчальної вправи для розвитку такого виду мовленнєвої діяльності, як говоріння у студентів вищих навчальних закладів немовного спрямування. Актуальність дослідження визначається тим, що останнім часом в Україні зростає потреба у фахівцях з вищою освітою, які б вільно розмовляли англійською мовою і могли б використовувати її у професійній та побутовій сфері. Це пов'язано з незмінним курсом України на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Відповідно до цієї потреби у науково-педагогічних працівників вищої школи зростає цікавість до вивчення та застосування ефективних підходів та вправ під час проведення занять в програмі навчального курсу. Особлива увага приділяється вправам, які розвивають навички говоріння. В даній статті розглядається така вправа, як презентація. Методи, які були застосовані в розробці методичних рекомендацій: спостереження, методичний експеримент, аналіз моделювання. В статті розповідається про етапи підготовки презентації, подолання*

психологічних бар'єрів та важливість самовираження доповідача, розвиток критичного мислення. Результати та висновки. Проведення презентацій в межах навчального курсу, як постійної навчальної вправи, сприяє формуванню мовленнєвих компетенцій, розширенню лексичного запасу, розвитку навичок ораторської майстерності та психологічних компетенцій. Систематичне застосування вправи під назвою «Міні-презентація» на практичних заняттях з англійської мови може суттєво впливати на підвищення рівня говоріння у студентів вищої школи.

Ключові слова: *методика викладання у вищій школі, говоріння як вид мовленнєвої діяльності, вміння та навички говоріння, вправи для розвитку говоріння англійською мовою, презентація.*

Improving English speaking skills in high school

Sapon-Abliazova Lyubov Vasylivna

lecturer of the Department of Foreign Languages for Specific Purpose National University of Food Technologies Volodymyrska str., 68, Kyiv, Ukraine orcid.org/ID0009-0009-8735-9334

Abstract. *The aim of the article is to present practical experience and methodological recommendations in conducting mini-presentations as an educational exercise for the development of such a type of speech activity as speaking among students of non-linguistic higher educational institutions. The relevance of the study is determined by the fact that recently in Ukraine there is a growing need for specialists with higher education who speak English fluently and can use it in the professional and everyday sphere. This is connected with the unchanged course of Ukraine towards European and Euro-Atlantic integration. In accordance with this need, scientific and*

pedagogical workers of the higher school are increasingly interested in studying and applying effective approaches and exercises during classes in the educational course program. Special attention is paid to exercises that develop speaking skills. This article deals with such an exercise as a presentation. The methods that were used in the development of methodological recommendations: observation, methodical experiment, modeling analysis. The article talks about the stages of preparing a presentation, overcoming psychological barriers and the importance of the speaker's self-expression, the development of critical thinking. Results and conclusions. Conducting presentations within the educational course, as a permanent educational exercise, contributes to the formation of speech competences, the expansion of vocabulary, the development of oratorical skills and psychological competences. Systematic use of the exercise called «Mini-presentation» in practical English language classes can have a significant effect on improving the speaking level of students of higher education.

Key words: *teaching method in higher education, speaking as a type of speech activity, speaking abilities and skills, exercises for the development of speaking in English, presentation.*

Постановка проблеми. Педагогічна наука разом з психологією визначає говоріння, як один із видів мовленнєвої діяльності поряд з читанням, аудіюванням та письмом. Читання та аудіювання відносять до *рецептивних* видів мовленнєвої діяльності, в той час, як говоріння та письмо до *продуктивних*. Для здійснення такої дії, як говоріння необхідно мати *мотивацію, цілеспрямованість і готовність діяти* (для здійснення акту говоріння необхідно мати мету і докласти зусилля). Також, даючи характеристику говорінню, як виду мовленнєвої діяльності, зазначають *динамічність, інтегрованість, ситуативність* та прив'язку до конкретної життєвої ситуації.

Метою даної статті не є наведення наукових визначень говоріння та інших теоретичних викладок. Основною ціллю є представлення практичного досвіду у розробці навчальної вправи, «Міні презентації», яка має сприяти підвищенню рівня мовленнєвої компетенції, а саме говоріння, у студентів немовних вузів. Це набуває особливої актуальності оскільки останнім часом в українському суспільстві назріває нагальна потреба вільного спілкування іноземними мовами, особливо англійською.

Це знайшло своє відображення у прийнятті Верховною Радою України у першому читання (22.11.2023р.) проекту Закону «Про застосування англійської мови в Україні». Закон посилається на Конституцію України в якій зазначено положення про незворотність європейського та євроатлантичного курсу України та прагнення активізувати процеси європейської та євроатлантичної інтеграції, утвердити міжнародний імідж держави у світових глобалізаційних процесах та підвищити конкурентоспроможність, інвестиційну та туристичну привабливість України. Саме цьому має сприяти надання англійській мові статусу мови міжнародного спілкування в Україні. У преамбулі до основних положень закону зазначається, що «знання англійської мови є однією з ключових компетентностей, необхідних кожному громадянину України для особистого та професійного зростання».[13] (Поки стаття готувалась до друку Верхована Рада України прийняла Закон про статус англійської мови в Україні, № 9432 від 4 червня 2024р.).

Мета статті. Англійська мова за часів незалежності (з 1991р.) стала такою іноземною мовою в Україні, яка найбільше вивчається дітьми та дорослими, починаючи з дитячого садочку і закінчуючи вищою школою, якщо ми говоримо про освітні інституції. За цей час методистами та викладачами, як українськими, так і зарубіжними (хочеться нагадати про активну співпрацю нашої наукової та

викладацької спільноти з найвідомішими Британськими університетами, Оксфордським та Кембриджським, а також видавництвами Longman/Pearson, Macmillan, Express Publishing та ін.), була надана всебічна методична підтримка у вивченні англійської мови на всіх рівнях і для всіх категорій учнів та студентів. І, хоча напрацьована велика база основних вправ для формування вмінь та навичок мовленнєвих компетенцій, і, говоріння зокрема, не припиняється творчий пошук ефективних підходів та вправ, які були б найбільш результативними для розвитку вміння говорити англійською на високому рівні.

Основна ціль статті - представити практичний досвід, методику підготовки та проведення навчальної вправи «Міні-презентація», яка має сприяти формуванню навичок та вмінь говоріння на практичних заняттях з англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні можна говорити про те, що в українській педагогічно-психологічній науці склалась наукова концепція навчання, як виду діяльності яка є загально визнаною. Говорячи про види мовленнєвої діяльності та вивчення іноземних мов, науковці, спираючись на прийняті методологічні засади та підходи, продовжують активний пошук ефективних методів навчання іноземним мовам.

Викладачі українських університетів, де викладається англійська мова професійного спрямування, останнім часом звертають увагу саме на представлення власного практичного досвіду використання окремих прийомів та вправ, які можуть бути застосовані на навчальних заняттях.

Перішко І., Білоус Т., Верьовкіна О. пропонують різноманітні вправи, як то «інформаційна прогалина», розповідь за малюнками, опис малюнка, розповідь історій, завершення історії, дискусію, «мозковий штурм», рольову гру, інтерв'ю та доповідь для формування у студентів комунікативних навичок та умінь. [12]

Цицюра К. розглядає використання комунікативних ігор для формування навичок говоріння іноземною мовою у студентів немовних спеціальностей у вищій школі.[15] Кудря М. пропонує інноваційні шляхи розвитку вищої школи та організації навчання іноземним мовам, зокрема застосовувати метод «проектного навчання».[5]

Мацепура Л.та Спірідонова А., аналізуючи різні види «Warming-up» activities, зазначають, що «..статті щодо їх створення, класифікації та практичних рекомендації можна знайти лише у зарубіжній методичній літературі». [7,173]

Саме такі твердження і дають підстави для особливої уваги до розробки методики та практичних рекомендацій до проведення різноманітних навчальних вправ для підвищення рівня мовленнєвої компетенції.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні стає очевидним нагальна потреба в зміні підходів і методів у викладанні іноземних мов, і англійської мови зокрема, у вищих навчальних закладах. З розвитком технологій, доступності інтернету, і як наслідок, великого об'єму інформації, звичні заняття «читаємо-перекладаємо» виглядають безнадійно застарілими. Змінюється і роль викладача, який перестає бути незаперечним авторитетом і єдиним джерелом знань. Змінюється і роль студента в навчальному процесі. Його позиція стає активною і засвоєння знань йде через взаємодію студента, викладача і навчального матеріалу, який має бути засвоєний.

Навчальна вправа «Міні-презентація» здатна перетворити заняття на цікаве спілкування, стимулювати бажання студентів мислити, вільно висловлюватись, самостійно працювати з автентичними англомовними джерелами. Але для ефективності такої вправи необхідно використовувати знання з психології навчання та соціальної психології, щоб не створити в групі студентів конфліктної ситуації, і у спілкуванні студентів між собою, і у

спілкуванні з викладачем. Група студентів являє собою певну соціальну одиницю з притаманними їй сформованими переконаннями і розподіленими соціальними ролями. Викладач повинен вміти майстерно керувати веденням дискусії в групі.

Так, однією з тем міні-презентацій, запропонованої студентами, була такою: «Чи можна ефективно поєднувати навчання з роботою, яка триває 10-12 годин за зміну, без шкоди для успішного засвоєння знань студентами денних відділень?» Сьогодні молоді люди, які є студентами, дуже часто намагаються поєднувати навчання і роботу. Обговорення було дуже гострим, але цікавим. Те, що допомогло викладачеві втримати дискусію в межах розмовної справи – це належна підготовка до заняття. В ході розмови були представлені дослідження науковців із заданої теми з висновками і порадами, які були представлені на англійських сайтах. Тобто, говорили вчені, які вивчали цю тему досконально протягом довгого часу. Викладач тільки представляв результати досліджень.

В своїй роботі «Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі», який подається, як підручник (2019 р.), автори Тарнопольський О.Б. та М.Р. Кабанова радять не торкатись певних тем релігійного, політичного та соціального життя. «Ще один шлях урахування соціальних якостей особистостей студентів – це запобігати тим темам спілкування у навчанні іноземної мови, які є соціально неприйнятними для деяких з них і можуть викликати негативні емоції. Наприклад, у когось зі студентів в академічній групі обговорення питань, пов'язаних з релігією, політикою держави (особливо в умовах зовнішніх або внутрішніх конфліктів), національними та расовими особливостями, гендерними відносинами тощо, може викликати занадто сильні емоції, особливо якщо інші студенти або викладач висловлюють протилежні точки зору. Можливе навіть виникнення конфліктів, а зниження позитивної навчальної мотивації тих, хто

навчається, взагалі неминуче. Тому викладач зобов'язаний скласти список табуйованих тем іншомовного спілкування на своїх заняттях і ніколи до них не звертатися». [14, 41] Але виникає питання; якщо викладач дуже часто буде відповідати на гострі запитання своїх студентів «Ми не розмовляємо на цю тему!», чи не втратить він свій авторитет, як викладач і особистість?

Отже, «Міні-презентація» - це не просто вправління в говорінні. Застосування таких вправ з розвитку навичок говоріння потребує і від викладача змін у веденні заняття, засвоєння нових методів і методик та надбання знань з психології, високого рівня обізнаності та поінформованості в питаннях політичного та соціального життя в Україні та сучасному світі.

В подальшому планується вивчення психофізичних особливостей, важливих для підготовки і проведення «Міні-презентацій» на теоретичному та практичному рівнях. А, також, проведення дослідження серед студентів вузів за темою «Сучасний викладач вищої школи. Який він?» Можливо, ми будемо здивовані результатами. Сподіваємось, що продовження застосування цієї прави на заняттях з англійської мови в подальшому буде сприяти удосконаленню методики з розвитку такого виду мовленнєвої діяльності, як говоріння.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Британські та американські вчені, лінгвісти, викладачі приділяють велику увагу методології викладання англійської мови для іноземців. Розроблена ціла низка рекомендацій, яка надається тим, хто хоче говорити англійською досконало. Ось деякі з них: «Читайте вголос», «Повторюйте за носіями мови», «Вивчайте універсальні розмовні фрази», «Спілкуйтесь в соціальних мережах», «Відвідуйте мовні клуби», «Вивчайте англійську за темами», «Практикуйте англійську вдома», «Говоріть із собою англійською – ви не збожеволіли», «Використовуйте онлайн ресурси для

вивчення англійської». Всі ці рекомендації можна об'єднати спільним гаслом: «Живіть англійською, живіть з англійською».

Але, повертаючись до реалій вивчення англійської мови у вищій школі, де курси з іноземної мови зорієнтовані на професійну тематику, ми маємо визнати ще одні важливі обставини: обмеження в часі і необхідність опрацювання професійних текстів та вивчення професійної лексики під час занять, що забирає велику частку часу. Отже, з великого різноманіття запропонованих вправ по вдосконаленню навичок говоріння, доводиться обирати самі ті, які найбільш відповідають особливостям вузу та студентської групи.

Володіння англійською мовою стає важливою професійною компетенцією, яка надає можливість бути успішним у веденні бізнесу. Англійська мова активно застосовується у веденні перемовин, зустрічей, організації конференцій та презентацій. Презентація являється поширеною формою викладення певного матеріалу та представлення своїх думок на різноманітних заходах. З точки зору формування мовленнєвої компетенції, підготовка та проведення презентацій є чудовим способом поєднання роботи з мовним матеріалом та набуттям навичок ораторської майстерності і психологічних компетенцій. Психологічну компетентність ми розуміємо, як системну властивість особистості, що включає навички адекватної до ситуації рефлексії, саморегуляції, оптимального рівня емпатії та експресивності.

Ми можемо розглядати презентацію, як поширену форму спілкування в бізнесі і, як ефективну форму розвитку навичок і вмінь говоріння іноземною мовою. Зупинимось на другому варіанті і надалі будемо розглядати презентацію, як начальну вправу на заняттях з англійської мови, оскільки вважаємо, що вона може дати студенту більше простору для вираження індивідуальних якостей, творчого мислення і власного ставлення до заданої теми. Саме індивідуалізм та

розвиток особистих якостей переважає в мотивації у виборі діяльності в наш час. Власний розвиток і бажання бути почутим є значимим у становленні особистості. І презентація, як одна з навчальних форм у розвитку навичок говоріння, є чудовою можливістю формування необхідних для цього компетенцій.

Першим кроком до створення презентації є обрання теми презентації і формування основної ідеї виступу. Може бути оголошена загальна тема виступу для всієї групи, яка буде звучати буденно і не містити в собі нічого такого, що могло б зачепити. Наприклад, «Українська їжа», «Моє рідне місто», «Відпочинок моєї мрії». Але завдання виступаючого знайти своє бачення заданої теми і представити її своїй аудиторії не в звичному розумінні, а в оригінальному баченні, знайшовши цікаву та нову інформацію, яка б захопила з перших речень своєю новизною та непередбачуваністю. Дякуючи інтернету, ми маємо доступ до величезного об'єму інформації. Отже, є всі шанси зробити презентацію, яка запам'ятається і буде спонукати до активного осмислення теми. Зауважимо, що тема для презентацій обирається студентами і може не бути пов'язаною з професійною тематикою.

Що радять фахівці, які дають поради щодо проведення презентацій? Насамперед, слухайте свою душу, слухайте своє внутрішнє я. Хай те, що ви хочете сказати, буде проявом ваших справжніх думок і переживань. І, тоді, ви змусите інших себе слухати і чути. Треба бути правдивими. Це додасть вам впевненості під час вашого виступу. Впевненості, яка так необхідна і, яка досягається в результаті осмислення і тренувань. Хочу нагадати, що в сучасній українській педагогіці студентоцентризм визнано, як найбільш сучасний підхід до навчання. Отже, студента треба привчати не боятись висловлювати своє бачення та розуміння того, що відбувається навколо, мислити критично.

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Ми готові сприймати повідомлення, твердження та висновки, які співпадають з нашими власними, але інформація, яка суперечить нашому попередньому досвіду і здобутим знанням та є новою і неочікуваною, буде спонукати до активного мислення, критичного оцінювання, а отже, сприяти розвитку.

Структура презентації є стандартною: вступ, основна частина, заключна частина, висновки. Але важливо визначити чим саме виступаючий наповнює окремі частини презентації і чи зможе він знайти правильні пропорції між цифрами, фактами, результатами досліджень і розповідями з тим щоб не втрачати увагу слухачів. Ми знаємо, що люди налаштовані слухати історії, і метафори, які прикрашають наративні структури та якнайкраще залучають людей до активного сприйняття. «Успішна розмова — це маленьке диво — після неї люди бачать світ інакше».[1] Цей вислів Ненсі Дуарте, яка є автором книги *NBR Guide to Persuasive Presentations, Slide:ology і Resonate* та навчає, як створювати презентацій, є влучним визначенням успішної презентації. «Great presenters layer story and information like a cake and understand that different types of talks require differing ingredients». («Чудові доповідачі накладають розповіді та інформацію шарами, як торт, і розуміють, що для різних типів виступів потрібні різні інгредієнти»). Ще одна чудова порада від Ненсі Дуарте.[1]

Надзвичайно важливим є необхідність дотримуватись часового регламенту і кількості інформації, яка подається в презентації. Як правило, однією з умов представлення презентації є час, який виділяється для кожного доповідача. І, як показує досвід, недотримання регламенту може перетворити змістовну, наповнену цінною і новою інформацією презентацію, яка супроводжується чудово побудованою візуальною підтримкою, в абсолютний провал.

Так, на Студентському форумі «Я – в моїй професії», який проводили здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 4 курсу, було заявлено регламент – 5-7 хвилин для презентації з подальшими відповідями на питання. (Захід проводився англійською мовою). Одна з учасниць підготувала презентацію, яку можна було визначити, як наукове дослідження. Великий об'єм надзвичайно цікавої інформації, яка доповнювалась висновками з власних спостережень та експериментів. На високому рівні підготовлена презентація в PowerPoint викликали захоплення. Але доповідачка значно перевищила заданий регламент і після 25 хвилин виступу, довелося перервати презентацію, оскільки за формою вона не відповідала заданому формату і скоріше нагадувала лекцію. Інформація, яка була представлена, стосувалась певного професійного напрямку і була надто детальною і завеликою для сприйняття. Більше того, був порушений загальний ритм заходу. Був втрачений інтерес учасників до виступу і, намагаючись бути ввічливими, вони занурилися в свої смартфони.

Дотримання заданого регламенту для представлення презентації є надзвичайно важливим не тільки з точки зору організації заходу, але й з врахуванням певних психофізичних особливостей сприйняття інформації людиною. Через певний час увага людини слабшає, активна фаза роботи мозку змінюється фазою спокою. Ігнорування цих особливостей може привести до відсутності уваги до, навіть, добре підготовленої презентації. [3]

Підготовка до презентації та представлення презентації потребує особливої уваги і кропіткої роботи задля того щоб вона була успішною та досягла своєї мети. А мета кожного публічного виступу- це бути почутим і донести свій посыл, свої думки. Назвемо основні принципи підготовки та проведення презентації. Нагадаємо, що мова йде про презентації іноземною мовою, яка має на меті розвиток і удосконалення говоріння, як виду мовленнєвої діяльності.

Першим і головним правилом є ретельне опрацювання лексичного матеріалу, який подається в презентації. Необхідно перевірити вимову слів та виразів, а також інтонацію вимови речень. Під час підготовки до виступу текст презентації має повторюватись 10-20 разів протягом певного часу (3-7 днів) з тим, щоб він був вивчений майже напам'ять. Це дозволить доповідачу почуватись впевнено під час проведення презентації, не розгубитись, якщо презентація буде перервана спонтанним питанням слухача, швидко повернутись до подальшого викладення матеріалу і тримати увагу аудиторії. Як показав досвід, студенти з високим рівнем говоріння англійської, під час представлення презентації, могли допускати значну кількість помилок через те, що вважали достатнім декілька разів перечитати текст презентації, оскільки не вважали його складним.

Наступним важливим етапом підготовки презентації є психологічно-емоційна підготовка до публічного виступу. Цей етап- надзвичайно важливий і ігнорування його може привести до невдалої презентації і в подальшому формуванню страху публічних виступів, зниженню самооцінки та впевненості в собі.

За статистикою близько 75% людей, як чоловіків, так і жінок, страждають від нервового напруження та хвилювання перед публічними виступами. Це може варіюватись від метеликів в животі до панічних атак. Що радять фахівці? Перша і головна порада: тренуйтеся, тренуйтеся, тренуйтеся.[1] Зовсім недостатньо написати текст, прочитати декілька разів і вважати себе готовим. Необхідно «зіграти» свою презентацію, увітати себе перед публікою, і повторювати її до тих пір поки хвилювання не зникне. Необхідно зануритись в свої емоційні переживання і намагатись зрозуміти, що саме викликає страх: непевненість в

знанні матеріалу, власній компетентності, зовнішній привабливості чи доброзичливому ставленні потенційної аудиторії.

Необхідно «домовитися з собою», вибачити собі можливі невдачі у презентації, переконати, що критичне ставлення до будь-якої інформації можливе, надати право потенційним опонентам висловлюватись категорично і «нападати», а також бути готовим до незручних питань. Отже, необхідно сформулювати позитивне ставлення до представлення своєї презентації. Заздалегідь прийняти будь-які неочікувані ситуації і сприймати свій виступ, як крок уперед у своєму особистому зростанні.

І ще один надзвичайно важливий пункт у проведенні презентації- це робота з аудиторією. Часто, хвилюючись, доповідач концентрується на тексті презентації, намагаючись донести основну інформацію і забуває про тих, для кого, власне, був призначений виступ. Через декілька хвилин слухачі втрачають зацікавленість, бо не був налагоджений зв'язок між доповідачем і його аудиторією.

Для успішної презентації цей зв'язок має з'явитись з першої миті появи доповідача і до останньої хвилини його виступу. Це досягається, здавалось, простими способами. Необхідно тримати зоровий контакт із слухачами. Звертатись із короткими запитаннями щоб підтримувати контакт і залучати до активного сприйняття інформації. І, звичайно, посміхатись. Не треба боятись показати свої емоції, продемонструвати захоплення предметом розмови, здивування, захват, пристрась до пізнання. І не забувати про мову тіла.

Що мається на увазі, коли ми говоримо про мову тіла. Сюди, як правило включають жести, рухи (не варто стояти на одному місці, йдемо вздовж кімнати, змінюємо пози), вираз обличчя. Мова тіла дає в 5 разів більше інформації аніж вербальне повідомлення. В контексті презентації слухачі можуть відчувати

ставлення доповідача до того, що він повідомляє, ступінь зацікавленості у тому, як інформація може бути сприйнята, і врешті решт, ставлення до тих, для кого подається презентація.

Напрацювання власного стилю в створенні презентації і її представленні може вважатись досягненням певного рівня майстерності і досконалості в усному мовленні.

Є різні види презентацій: бізнес презентації, презентація, як форма подачі навчального матеріалу, рекламна презентація та інші. В даному випадку ми розглядаємо презентацію, як спосіб розвитку мовлення іноземною мовою під час проведення практичних занять в навчальному закладі. Всі типи презентацій мають спільні риси і для їх успішного проведення потребують певних сформованих навичок та вмінь. Але, коли ми говоримо про презентацію, як форму набуття певної компетенції в такому виді мовленнєвої діяльності, як говоріння, ми маємо на увазі, що в результаті проведення презентацій, в рамках навчального курсу, студенти напрацюють певні навички та вміння, які будуть використані ними в подальшій професійній діяльності.

Поширеною проблемою у використанні іноземної мови є психологічні бар'єри до говоріння. Однією з причин цього є відсутність достатньої практики говоріння. Студенти можуть читати іноземною мовою на високому рівні, перекладати і відповідати на питання до тексту. І в той же час мати складності у висловлюванні власної думки з того чи іншого питання. Є різні вправи з допомогою яких підвищується рівень говоріння. З метою розвитку навичок говоріння студентам було запропоновано на кожне заняття готувати короткі презентації (час було обмежено 1-2 хвилинами) за обраною ними темою. Ця тема могла не відповідати темі заняття. Єдиною умовою було – вона мала дійсно хвилювати і бути актуальною для обговорення.

Щодо наповненості презентації висувались вимоги: обов'язково знайти інформацію за темою на англomовних сайтах, опрацювати її і використати в презентації та підготуватись до можливих питань на послідуєчому обговоренні. Також, в презентації необхідно представити нові слова та вирази за темою. Доповідач мав скласти перелік ключових слів та виразів зі своєї презентації, які представлялись для ознайомлення в групу.

І, ще однією важливою умовою проведення презентації є час. Презентація була обмежена в часі – не більше 2 хвилин. Отже, доповідач мав представити тему, зацікавити слухачів, подати матеріал, зробити висновки, висловити свою думку. Ця міні-презентація має всі складові презентації, включаючи обговорення. Найбільшу помилку, яку допускали студенти- це намагання подати якнайбільше інформації в обмежений час, розкрити тему всебічно. Вони включали багато тез і фактів, намагались говорити дуже швидко, щоб не вийти за часові рамки. І це перетворювало їх виступ на якусь складну для сприйняття словесну вправу.

Отже, які вміння та навички мають сформуватись в результаті виконання вправи «Міні-презентація»:

- Вміння працювати з іншомовним матеріалом з метою пошуку необхідної інформації, та розширення лексичного запасу;
- Чітко формулювати свої думки іноземною мовою, подавати тези, висновки;
- Вести монологічне та діалогічне мовлення, швидко включаючись в розмову;
- Готувати та проводити публічні виступи та заходи за заданою темою;

- Бути психологічно адаптованим до говоріння іноземною мовою, а також, активного використання іноземної мови в побутових та професійних ситуаціях.

«Міні-презентація» є лише одна із навчальних прав, яку можна використовувати для розвитку мовлення і збагачення іншомовної лексики. Запорукою успіху є систематичність виконання цієї вправи в навчальній групі. Є поширене правило, яке звучить так: « Хочеш вміти писати- пиши, хочеш вміти читати – читай, хочеш вміти говорити – говори!»[3]

І на сам кінець хочу навести слова Елізабет Перрі, яка є менеджером спільноти тренерів компанії BetterUp, що є першою платформою розвитку лідерства, створеної спеціально для допомоги сучасним бізнесам розвивати своїх працівників на всіх рівнях: «Practice doesn't make perfect — it makes progress. There's no way of preparing for unforeseen circumstances, but thorough practice means you've done everything you can to succeed». («Практика не робить досконалим — вона сприяє прогресу. Немає способу підготуватися до непередбачених обставин, але ретельна практика означає, що ви зробили все можливе, щоб досягти успіху.»)[11]

Висновки і перспективи подальших розробок у цьому напрямі. Проведення презентацій, як навчальної вправи, на практичних заняттях з англійської мови, сприяло подоланню у студентів страху перед говорінням, того, що називають «психологічним бар'єром», сприяло бажанню говорити і висловлюватись іноземною мовою, розвинуло цікавість до англійських сайтів, сформувало звичку звертатись до англійських джерел за інформацією. Хочу зазначити, що ця вправа може бути ефективною для роботи в групах студентів, які є активними, прагнуть самоствердження, розвитку і досягнень. Для груп студентів, які мають інші особистісні характеристики, напевно, більш дієвими

будуть інші вправи. Отже, викладач, має орієнтуватись на особливості студентської групи, специфіку вищого навчального закладу та обирати вправи, які будуть найбільш ефективними для розвитку навичок та вмінь говоріння іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Anderson C. How to Give a Killer Presentation. Lessons from TED. Harvard Business Review. URL: <https://hbr.org/2013/06/how-to-give-a-killer-presentation> (дата звернення: 07.05.2024).

2. Duarte Nancy. Slide:ology: The Art and Science of Creating Great Presentations. PolicyViz. URL: https://policyviz.com/pv_books/slideology-the-art-and-science-of-creating-great-presentations/ (дата звернення: 07.05.2024)

3. Cox Tom. (2023) Learn to speak English like a pro with 14 speaking practice exercises (plus reading and writing). Preply. Preply blog/ Learn English/ English Speaking. URL: <https://preply.com/en/blog/14-daily-english-exercises-to-improve-your-skills/> (дата звернення: 07.05.2024).

4. Костюк М. І., Мазур Н.В. Особливості методики викладання англійської мови професійного спрямування у вищих медичних навчальних закладах. International scientific journal «Grail of Science» | № 34 (December, 2023). URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.08.12.2023.66>. URL: [OSOBLIVOSTI METODIKI VIKLADANNA ANGLIJSKOI MOVI PR.pdf](#)

5. Кудря М.М. Сучасні методи викладання іноземних мов у вищій школі України. Інституційний репозиторій Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. ISSN: 2310-7642. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40291/> (дата звернення: 07.05.2024).

6. Logan Hailey (2023). 14 Tips On How to improve Speaking Skills (Speak Like A Pro). SCIENCE of PEOPLE. URL: <https://www.scienceofpeople.com/how-to-improve-speaking-skills/> (дата звернення: 07.05.2024).

7. Мацепура Л.Л., Спірідонова А.С. Формування навичок говоріння на уроках англійської мови за допомогою «WARMING-UP» ACTIVITIES. Актуальні питання філології та методики викладання мов. 2020. Випуск 3 (15) ч. 2. С. 171–180. Криворізький державний педагогічний університет- КДПУ. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream> [PDF] (дата звернення: 07.05.2024).

8. Mulyani S. (2014) Improving students' English speaking skill through portfolio conference. (A Classroom Action Research at Politeknik Madiun). Universitas Sebelas Maret. URL: <https://jurnal.fkip.uns.ac.id/article/download> [PDF] (дата звернення: 07.05.2024).

9. Navarro Romero, Betsabé. Improving Speaking Skills. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net> (дата звернення: 07.05.2024)

10. North Marjorie. (2020) 10 Tips for Improving Your Public Speaking Skills. Professional & Executive Development. Harvard Division of Continuing Education. URL: <https://professional.dce.harvard.edu/blog/10-tips-for-improving-your-public-speaking-skills/> (дата звернення: 07.05.2024)

11. Perry Elizabeth. How to Give a Good Presentation that Captivates Any Audience. Better up. Blog: Professional Development. October 2, 2023. URL: <https://www.betterup.com/blog/how-to-give-a-good-presentation>

12. Перішко І., Білоус Т., Верьовкіна О. Особливості навчання говоріння англійською мовою у закладах вищої освіти. *Інноватика у вихованні*. Збірник наукових праць. 2023. №17. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/516> (дата звернення: 07.05.2024)

13. Про застосування англійської мови в Україні: Проект Закону України від 13.07.2023 № 9432-1.LIGA 360. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji09534b?an=2> (дата звернення: 07.05.2024)

14. Тарнопольський О.Б., М.Р. Кабанова. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 256 с. Університет імені Альфреда Нобеля. URL: https://lib.duan.edu.ua/images/PDF/filol/filol_20.pdf (дата звернення: 07.05.2024)

15. Цицюра К.В. Використання комунікативних ігор для формування навичок говоріння іноземною мовою у студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів. Digital Library of Ukraine. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/720804/1/Використання%20ігор%20для%20навичок%20говоріння> [PDF] (дата звернення: 07.05.2024)